Adroddiad i'r	Cabinet
Dyddiad y cyfarfod	30 Gorffennaf 2024
Aelod Arweiniol / Swyddog	Y Cynghorydd Jason McLellan, Aelod Arweiniol Twf Economaidd a Threchu Amddifadedd / Tony Ward, Cyfarwyddwr Corfforaethol: Yr Amgylchedd a'r Economi
Pennaeth Gwasanaeth	Emlyn Jones, Pennaeth Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Gwasanaethau Cefn Gwlad
Awdur yr Adroddiad	Kim Waller, Rheolwr Rhaglen
Teitl	Dyfarniad Cyllid Ffyniant Bro Llywodraeth y DU (Rownd 3) – Etholaeth Dyffryn Clwyd.

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Dyfarniad Cyllid Ffyniant Bro Llywodraeth y DU (Rownd 3) ar gyfer etholaeth Dyffryn Clwyd.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Yn unol â'r darpariaethau o fewn Cyfansoddiad y Cyngor, mae'r adroddiad hwn yn hysbysu'r Cabinet ynglŷn â'r penderfyniad brys a wnaed gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Yr Amgylchedd a'r Economi mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd/Aelod Arweiniol a'r Dirprwy Arweinydd i dderbyn y cynnig grant gan Lywodraeth y DU o £19,973,282 o dan Rownd 3 y Gronfa Ffyniant Bro. (Atodiad 1)

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Cabinet

3.1. Yn cymeradwyo'r penderfyniad brys a wnaed gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Yr Amgylchedd a'r Economi mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd/Aelod Arweiniol

a’r Dirprwy Arweinydd i dderbyn y cynnig grant gan Lywodraeth y DU o £19,973,282 o dan Rownd 3 y Gronfa Ffyniant Bro.

3.2. Cadarnhau ei fod yn deall yr adroddiad a’r newidiadau a wnaed i gais Dyffryn Clwyd i’r Gronfa Ffyniant Bro fel rhan o broses ddyrannu cyllid Rownd 3 Llywodraeth y DU a’i fod yn derbyn y Dyraniad Grant Rownd 3 ar gyfer etholaeth Dyffryn Clwyd.

3.3. Cadarnhau ei fod wedi darllen, deall ac ystyried yr Asesiad o’r Effaith ar Les (Atodiad 2) fel rhan o’i ystyriaethau.

4. Manylion yr adroddiad

Cefndir

4.1. Lansiodd Llywodraeth y Deyrnas Unedig y Gronfa Ffyniant Bro yn 2021. Diben y gronfa yw buddsoddi mewn isadeiledd a fydd yn gwneud y gwelliant mwyaf i fywyd pob dydd, gan gynnwys hen ardaloedd diwydiannol, trefi difreintiedig a chymunedau arfordirol. Mae Llywodraeth Cymru wedi cynnal 2 rownd ymgeisio gystadleuol gan roi cyfle i Awdurdodau Lleol wneud cais am gyllid Ffyniant Bro i gefnogi prosiectau dan y 3 thema canlynol; Adfywio, Treftadaeth a Chludiant.

4.2. Gwahoddwyd Awdurdodau Lleol (ALl) i gyflwyno un cais fesul etholaeth o fewn eu ffiniau. Gallai bob cais ardal etholaeth fod yn uchafswm o £20 miliwn (M) o gyllid cyfalaf a chynnwys cyfraniad arian cyfatebol o 10%.

4.3. Ym mis Rhagfyr 2021, penderfynodd y Cabinet gyflwyno cais ar gyfer etholaeth Dyffryn Clwyd yn Rownd 2 o’r broses Cronfa Ffyniant Bro (Atodiad 3). Roedd y cynnig yn cynnwys 10% o gyfraniad arian cyfatebol gan Gyngor Sir Ddinbych a oedd yn gyfwerth â £1.9 miliwn.

Canlyniad Rowndiau Ymgeisio 1 a 2 y Gronfa Ffyniant Bro

4.4. Mae Sir Ddinbych wedi cyflwyno ceisiadau ar gyfer y 3 etholaeth yn Sir Ddinbych: De Clwyd, Gorllewin Clwyd a Dyffryn Clwyd.

4.5. Cyflwynwyd cais ar gyfer etholaeth De Clwyd ar y cyd â Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (ymgeisydd arweiniol) yn Rownd 1 ac fe'i cymeradwywyd ym mis Hydref 2021. Cyflwynwyd ceisiadau ar gyfer etholaethau Gorllewin Clwyd a Dyffryn Clwyd yn Rownd 2 ym mis Awst 2022. Ym mis Ionawr 2023, cyhoeddodd Llywodraeth y DU bod y cais Cronfa Ffyniant Bro ar gyfer etholaeth Gorllewin Clwyd wedi cael ei gymeradwyo ond nid oedd cynnig etholaeth Dyffryn Clwyd yn llwyddiannus.

Rownd 3 y Gronfa Ffyniant Bro

4.6. Ym mis Tachwedd 2023, rhoddodd Llywodraeth y DU wybod i Gyngor Sir Ddinbych bod Etholaeth Dyffryn Clwyd wedi cael cynnig dyraniad dros dro o bron i £20 miliwn yn Rownd 3 y Gronfa Ffyniant Bro. Roedd hyn yn seiliedig ar werthusiad blaenorol o geisiadau a gyflwynwyd yn Awst 2022 o dan Rownd 2.

4.7. Gwahoddwyd Cyngor Sir Ddinbych i adolygu'r cais a chymryd unrhyw newidiadau i ystyriaeth. Nid oedd Llywodraeth y DU yn gwahodd Awdurdodau Lleol i gyflwyno unrhyw brosiectau newydd/ychwanegol, ond cydnabuwyd bod cryn dipyn o amser wedi pasio ac efallai y byddai angen adlewyrchu hyn mewn cais diwygiedig.

4.8. Mae 3 diwygiad wedi cael eu gwneud i adlewyrchu'r newid mewn amgylchiadau ers iddo gael ei gyflwyno ym mis Awst 2022. Mae Atodiad 4 yn amlinellu'r pecyn diwygiedig.

- Mae 3 prosiect sydd wedi sicrhau cyllid amgen wedi cael eu tynnu o'r cais (prosiectau Coed y Brain, y Farchnad Fenyn, Bodelwyddan).
- Bodlonir y dyraniad arian cyfatebol o 10% sy'n ofynnol gan y cais drwy gyllid Bargen Dwf a sicrhawyd ar gyfer prosiect hen Ysbyty Gogledd Cymru. Mae ymrwymiad gwreiddiol y Cyngor o £1.9 miliwn o arian cyfatebol CSDd wedi cael ei dynnu'n ôl o gais Rownd 3.
- Mae'r cyllid Cronfa Ffyniant Bro rhwng y 3 ardal prosiect yn y Rhyl, Sir Ddinbych Mewnol a Phrestatyn wedi cael ei addasu i adlewyrchu effaith chwyddiant.

4.9. Mae gwerth y cyllid Ffyniant Bro a sicrhawyd ar gyfer yr ardal yn parhau i fod yr un fath. Mae amcangyfrifon o gostau prosiect wedi cynyddu ers cyflwyno'r cais

yn 2022. Mae blaenoriaethu prosiectau o fewn y cais gwreiddiol nad ydynt hyd yma wedi sicrhau unrhyw gyllid amgen, yn golygu y bu'n bosib ail-alinio cyllid y Gronfa Ffyniant Bro i sicrhau y gellir parhau i gyflawni newid trawsnewidiol.

4.10. Fel sy'n arfer digwydd gyda phrosiectau adeiladu, bydd yn rhaid talu 2.5% o gostau adeiladu a ffioedd cysylltiedig i'r contractwyr 12 mis ar ôl cwblhau'r gwaith sydd y tu hwnt i gyfnod ariannu y Gronfa Ffyniant Bro. Y gwerth dangosol yn seiliedig ar ffioedd adeiladu ar gyfer prosiectau CSDd o fewn y cais yw £331,000. Disgwylir y byddai'r rhain yn cael eu talu o'r Gronfa Ffyniant Bro neu gyllid allanol arall ond os nad yw hyn yn bosib byddai angen i'r Cyngor dalu'r costau hyn. Cynhelir adolygiadau rheolaidd a gellir atal gweithgareddau pe bai angen.

Y Camau Nesaf

4.11 Ddiwedd Mai 2024, a diwrnodau cyn cyhoeddi'r etholiad cyffredinol a'r cyfnod cyn-etholiad, bu i Lywodraeth y DU gadarnhau cymeradwyaeth o'r dyfarniad a chyhoeddi Memorandwm o Ddealltwriaeth i'r Cyngor i'w lofnodi a'i ddychwelyd er mwyn derbyn y dyfarniad.

4.12 Gan fod yr amserlen gyflawni yn heriol mae'n hanfodol fod y Cyngor yn symud ymlaen yn gyflym gyda'r broses dderbyn. Disgwylir i gymeradwyaeth weinidogol derfynol o'r Memorandwm o Ddealltwriaeth ddigwydd ar ôl yr etholiadau cyffredinol ar 4 Gorffennaf 2024. Bydd derbyn a dychwelyd y Memorandwm o Ddealltwriaeth yn brydlon yn caniatáu cychwyn y broses gymeradwyo ffurfiol.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1. Mae'r prosiectau yn y cais yn ceisio cael effaith weledol mewn ardaloedd lleol, yn arbennig yr ardaloedd sydd â'r lefel uchaf o angen. Mae'r cais felly'n cyfrannu at themâu'r Cynllun Corfforaethol sy'n ymwneud â Sir Ddinbych Ffyniannus a Sir Ddinbych Mwy Gwyrdd.

5.2. Caiff prosiectau eu hadolygu i sicrhau cyfraniad niwtral neu gadarnhaol tuag at gyflawni'r nodau i fod yn Gyngor Ecolegol Gadarnhaol a Di-garbon erbyn 2030.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Bydd y cais yn sicrhau bron i £20 miliwn ar gyfer prosiectau o fewn etholaeth Dyffryn Clwyd heb ddim costau i'r Cyngor. Ni ofynnir am gyfraniad arian cyfatebol bellach gan y Cyngor (£1.9 miliwn). Mae dyraniad rheoli prosiect o 5% wedi'i gynnwys o fewn y cais a fydd yn talu am gostau rhaglen. Bydd pob opsiwn yn cael ei ystyried i fodloni'r costau cadw disgwyliedig er mwyn lleihau costau i'r Cyngor yn y dyfodol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Mae'r prif gasgliadau'n amlygu'r effeithiau cadarnhaol a ddisgwylir, ond bydd asesiadau o effaith ar les hefyd yn cael eu cwblhau ar brosiectau unigol.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Ymgynghorwyd â Grwpiau Ardal yr Aelodau, Cynghorau Tref, Aelodau unigol a'r AS fel rhan o'r broses Rownd 2. Bu trafodaeth yn ddiweddar rhwng yr Aelod Arweiniol, Aelodau lleol a'r AS a thrafodaeth anffurfiol gyda'r Cabinet yn Ebrill 2024.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Mae Cyllid Ffyniant Bro yn ffynhonnell bwysig o arian cyfalaf i adfywio ein cymunedau. O ystyried sefyllfa ariannol y Cyngor ar hyn o bryd, bydd yn rhaid rhoi mwy o ddibyniaeth ar gyllid allanol i ariannu ein cynllun cyfalaf i'r dyfodol. Mae'r ffaith ein bod wedi gallu defnyddio cyllid y fargen dwf i fodloni'r arian cyfatebol gofynnol o 10% yn gadarnhaol. Mae'n bwysig nodi'r sefyllfa o ran costau cadw a amlinellir yn 4.10.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Mae'r amserlenni ar gyfer darparu prosiectau Rownd 3 yn heriol gyda'r dyddiad cau ym mis Mawrth 2026. Mae gwaith yn mynd rhagddo i fwrw ymlaen â'r prosiectau cyn gynted â phosibl.

10.2. Mae perygl efallai y bydd yn rhaid i’r Cyngor dalu costau cadw. Bydd gwaith yn parhau i ganfod atebion i reoli hyn.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1. Adran 111, Deddf Llywodraeth Leol 1972. Adran 2, Deddf Llywodraeth Leol 2000. Y pŵer i ymgymryd â gweithgareddau i hyrwyddo lles cymdeithasol, economaidd neu amgylcheddol yr ardal.

11.2. Atodiad 3 i Adran 13 Cyfansoddiad y Cyngor